

ZGROMADZENIE OGÓLNE ONZ

Deklaracja praw dziecka

Deklaracja praw dziecka

UCHWALONA PRZEZ ZGROMADZENIE OGÓLNE ONZ¹ W DNIU 20 LISTOPADA 1959 ROKU

Zważywszy, że narody należące do Organizacji Narodów Zjednoczonych² potwierdziły w Karcie ONZ³ swą wiarę w podstawowe prawa człowieka, w jego godność i wartość, i wyraziły swą gotowość popierania postępu społecznego i stworzenia lepszych warunków bytu w większej wolności,

zważywszy, że w *Powszechnej deklaracji praw człowieka*⁴ Organizacja Narodów Zjednoczonych proklamowała, iż każdy człowiek powinien korzystać ze wszystkich praw i swobód wymienionych w Deklaracji, bez względu na różnice rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek inne różnice,

zważywszy, że dziecko, z powodu niedojrzałości fizycznej i umysłowej wymaga szczególnej opieki i troski, a także odpowiedniej opieki prawnej, zarówno przed urodzeniem, jak i po urodzeniu,

zważywszy, że potrzebę tej szczególnej troski stwierdzono w *Deklaracji geneńskiej*⁵ z roku 1924 w sprawie praw dziecka i uznano w *Powszechnej deklaracji praw człowieka*, jak również w statutach agencji wyspecjalizowanych i organizacji międzynarodowych, których działalność ma na celu dobro dziecka,

zważywszy, że ludzkość powinna dać dziecku to, co ma najlepszego,

Zgromadzenie Ogólne proklamuje niniejszą *Deklarację praw dziecka*, aby zapewnić mu szczęśliwe dzieciństwo i korzystanie, zarówno w jego interesie, jak i w interesie społeczeństwa, z praw i swobód wymienionych w niniejszej Deklaracji. Zgromadzenie Ogólne apeluje do rodziców i indywidualnie do mężczyzn i kobiet, jak również do stowarzyszeń, władz lokalnych i rządów krajów, aby uznały te prawa i starały się zapewnić poszanowanie praw przy pomocy środków ustawodawczych i innych, wprowadzających w życie następujące zasady:

Zasada 1

Dziecko korzysta ze wszystkich praw w niniejszej Deklaracji. Prawa te rozciągają się na wszystkie dzieci, bez żadnego wyjątku i bez żadnej różnicy albo dyskryminacji z powodu rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych lub innych, narodowości lub pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub z jakiegokolwiek innego powodu, przy czym zasadę tę stosuje się zarówno w stosunku do dziecka, jak i do jego rodziny.

¹Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych — jeden z głównych organów decyzyjnych Organizacji Narodów Zjednoczonych, składający się z przedstawicieli wszystkich państw członkowskich. [przypis edytorski]

²Organizacja Narodów Zjednoczonych — organizacja międzynarodowa powołana do życia w 1945 r., stawiająca sobie za cel zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego oraz propagująca respektowanie praw człowieka. [przypis edytorski]

³Karta ONZ, właśc. *Karta Narodów Zjednoczonych* — umowa międzynarodowa podpisana przez kraje członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych w 1945 r. określająca cele organizacji i zasady jej funkcjonowania. [przypis edytorski]

⁴*Powszechna deklaracja praw człowieka* — zbiór niezbywalnych praw człowieka uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1948 r. [przypis edytorski]

⁵*Deklaracja geneńska*, a. *Geneńska deklaracja praw dziecka* — deklaracja praw dziecka sygnowana przez Ligę Narodów, organizację poprzedzającą ONZ. [przypis edytorski]

Zasada 2

Dziecko korzysta ze szczególnej ochrony, a ustawodawstwo i inne środki stworzą mu wszelkie możliwości i ułatwienia dla zdrowego i normalnego rozwoju fizycznego, umysłowego, moralnego, duchowego i społecznego, w warunkach wolności i godności. Wydawane w tym celu ustawy powinny mieć na względzie przede wszystkim dobro dziecka.

Zasada 3

Z chwilą przyjścia na świat dziecko ma prawo do nazwiska i obywatelstwa.

Zasada 4

Dziecko korzysta z dobrodziejstw ubezpieczeń społecznych. Jest ono uprawnione do tego, by zdrowo rosnąć i rozwijać się; w tym celu należy zapewnić szczególną ochronę zarówno dziecku, jak i matce, łącznie z odpowiednią opieką, tak przed urodzeniem, jak i po urodzeniu. Dziecko ma prawo do odpowiedniego wyżywienia i mieszkania, rozrywek i opieki lekarskiej.

Zasada 5

Dziecko upośledzone pod względem fizycznym, umysłowym lub społecznym należy traktować, wychowywać i otaczać szczególną opieką, z uwzględnieniem jego stanu zdrowia i warunków życiowych.

Zasada 6

Do harmonijnego rozwoju swej osobowości dziecko potrzebuje miłości i zrozumienia. W miarę możliwości powinno ono rosnąć pod ochroną i odpowiedzialnością rodziców, a w każdym razie w atmosferze życzliwości oraz bezpieczeństwa moralnego i materialnego; w pierwszych latach życia nie wolno dziecka oddzielać od matki, chyba że chodzi o wypadki wyjątkowe. Społeczeństwo i władze państwowe powinny otaczać szczególną opieką dzieci niemające rodziny albo niemające dostatecznych środków na utrzymanie. Zaleca się udzielanie pomocy finansowej, państwowej lub innej, wielodzietnym rodzinom na utrzymanie dzieci.

Zasada 7

Dziecko ma prawo do nauki; nauka ta jest bezpłatna i obowiązkowa, przynajmniej w zakresie szkoły podstawowej. Dziecko powinno otrzymać takie wychowanie, które podnosi jego kulturę ogólną i umożliwi mu, w warunkach równych szans, rozwinięcie swych zdolności, wyrobienie zdrowego rozsądku oraz poczucia odpowiedzialności moralnej i społecznej, a także stanie się pożyteczną jednostką społeczeństwa.

Osoby odpowiedzialne za wychowanie dziecka i kierowanie nim powinny mieć na względzie jego dobro; odpowiedzialność ta spada przede wszystkim na rodziców.

Dziecku należy dać wszelkie możliwości do zabaw i rozrywek, które powinny zmierzać do tych samych celów co nauka; społeczeństwo i władze państwowe powinny ułatwić korzystanie z tego prawa.

Zasada 8

Dziecko powinno zawsze mieć pierwszeństwo do ochrony i pomocy.

Zasada 9

Dziecko należy chronić przed wszelkiego rodzaju zaniedbaniem, okrucieństwem i wyzyskiem. Nie powinno ono być przedmiotem handlu w żadnej formie.

Dziecka nie wolno przyjmować do pracy zarobkowej przed osiągnięciem odpowiedniego, minimalnego wieku. Dziecka nie wolno w żadnym razie zmuszać ani upoważniać do wykonywania jakiegokolwiek zawodu lub pełnienia czynności, które by wpływały szkodliwie na jego rozwój fizyczny, umysłowy lub moralny.

Zasada 10

Dziecko należy chronić przed praktykami, jakie mogą prowadzić do rasowej, religijnej lub wszelkiej innej dyskryminacji. Należy je wychowywać w duchu zrozumienia innych, tolerancji, przyjaźni między narodami, pokoju i powszechnego braterstwa. Należy wpajać

w nie przekonanie, że powinno poświęcić swoją energię i swoje uzdolnienia dla dobra bliźnich.

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/deklaracja-praw-dziecka/>

Tekst opracowany na podstawie: Deklaracja praw dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 20 listopada 1959 roku, tekst na stronie [www UNICEF Polska](http://www.unicef.org/polska/)

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska, Biuro Rzecznika Praw Dziecka

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>) we współpracy z Biurem Rzecznika Praw Dziecka.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Sylwia Głuszak, Wojciech Kotwica.

Okładka na podstawie: [home thods@Flickr](mailto:home_thods@Flickr), CC BY 2.0

ISBN 978-83-288-1081-5

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).